

About the Abisalovs' workers

Абысалты кусджыты хабар

О работниках Абисаловых

Oral text from Isaev M.I. Digorskij dialekt osetinskogo jazyka. Moscow: Nauka, 1966. Recorded from Gussaova Olja, Kamunta village, 1958.

Устный текст из Исаев М.И. Дигорский диалект осетинского языка. М.: Наука, 1966. Записан со слов Гуссаовой Оли, с. Галиат, 1958.

Interlinearized by A.P. Vydrin

Глоссировал А.П. Выдрин

1	Ацы	хабар	уыд	ну	дæс	æмæ	цыппар	ынсæй
	ацы	хабар	уыд -*0	иу	дæс	æмæ	цыппар	инсæй
	ацы	хабар	уыд -*0 ₂	иу	дæс	æмæ	цыппар	инсæй
	DemProx	event	be PST.INTR.3SG	approximately	ten	and	four	twenty

анзы	разæй	.
анз -ы	раз -æй	
анз -ы	раз -æй	
year GEN	front ABL	

It happened about ninety years ago.

2.1	Уæрæсейы	закъон	ам	дæр	кусын	байдыдта		
	Уæрæсе	-йы	закъон	ам	=дæр	кус -ын	ба- йдыд -т -а	
	Уæрæсе	-ы	закъон	ам	=дæр	кус -ын	ба- йдай -т -а	
	Russia	GEN	law	DemProx.IN	=PTCL	work INF	PV begin TR PST.TR.3SG	
			here	FOC				
	уымæ	гæсгæ	Абысалты	кусджытæ				
	уы	-мæ	гæсгæ	Абысал -т -ы	кус -дж	-ытæ		
	уый ₁	-мæ	гæсгæ	Абысал -т -ы	кус -æг	-тæ ₂		
	DemDist	ALL	in accordance with	Abisal PL GEN	work PTCP.PRS	PL		
					worker			
	фæлыгъдысты	Зджыды	зæхмæ	,	фиййаутæн	,	уый	куы
	фæ- лыгъд -ысты	Зджыд -ы	зæх -мæ		фиййау -т -æн		уый	куы
	фæ- лидз -ысты	Зджыд -ы	зæхх -мæ		фиййау -т -æн		уый ₁	куы ₁
	PV run PST.INTR.3PL	Zgid GEN	land ALL		shepherd PL DAT		DemDist	when
	балæдæрдысты	,	кæй	нæ	сæ	уæгъд	кæнынц	
	ба- лæдæрд -ысты		кæй	нæ	=сæ	уæгъд	кæн -ынц	
	ба- лæдæр -ысты		кæй ₂	нæ	=сæ	уæгъд	кæн -ынц ₁	
	PV understand PST.INTR.3PL	COMP	NEG	=3PL.ENCL.GEN	free	do	PRS.3PL	
	адæмæй	уæлдай	,	уæд	.			
	адæм -æй	уæлдай		уæд				
	адæм -æй	уæлдай		уæд				
	people ABL	like		then				

The Russian law came into effect here, and the Abisalov's workers fled to Zgid land, to shepherds, when they

realized that they are not to be freed like other people.

2.2 Æмæ цæ	уырдыгæй атардтой	фиййаутæн
æмæ =цæ	уырдыгæй а- тард -т -ой	фиййау -т -æн
æмæ =сæ	уырдыгæй а- тæр -т -ой	фиййау -т -æн
and =3PL.ENCL.GEN	from.there PV chase TR PST.TR.3PL	shepherd PL DAT

дæр хъæбæр банхъирæн кодтой	уæхимæ ма
=дæр хъæбæр ба- нхъирæн код -т -ой	уæ= химæ =ма
=дæр хъæбæр ба- нхъирæн кæн -т -ой	уæ= химæ =ма
=PTCL strong PV hazard do TR PST.TR.3PL	POSS.2PL= REFL.ALL =yet

FOC

цæ куы бауадзат	уæд уæ хъуыддаг хорз
=цæ куы ба- уадз -ат	уæд =уæ хъуыддаг хорз
=сæ куы ₁ ба- уадз -ат	уæд =уæ хъуыддаг хорз
=3PL.ENCL.GEN if PV permit SBJV.2PL	then =2PL.ENCL.GEN business good

нæ уыдзæн	зæгъгæ
нæ уы -дзæн	зæгъ -гæ
нæ уыд -дзæн	зæгъ -гæ
NEG be FUT.3SG	say CONV

And they were driven away from there and they (the masters) also threatened the shepherds, saying: 'If you let them in again, it will go hard with you.'

3.1 Уыцы закъонмæ гæсгæ	Абысалы фыртгæ сфæнд
уыцы закъон -мæ гæсгæ	Абысал -ы фырт -т -æ с- фæнд
уыцы закъон -мæ гæсгæ	Абысал -ы фырт -т -æ ₁ с- фæнд
that law ALL in accordance with	Abisal GEN son PL NOM PV decision

кодтой Туркмæ алидзын æд бинонтæ	сæ
код -т -ой Турк -мæ а- лидз -ын æд= бинон -т -æ	сæ=
кæн -т -ой Турк -мæ а- лидз -ын æд= бинон -т -æ ₁	сæ=
do TR PST.TR.3PL Turkey ALL PV run INF with=	family PL NOM POSS.3PL=

дзауматæ ластой уæрдынты	сæ
дзаума -т -æ ласт -ой уæрдын -т -ы	сæ=
дзаума -т -æ ₁ лас -ой уæрдон -т -ы	сæ=
thing PL NOM carry PST.TR.3PL cart PL INESS	POSS.3PL=

кусджытæн сæ къухтæ сбастой	афтæмæй
кус -дж -ыт -æн сæ= къух -т -æ с- баст -ой	афтæмæй
кус -æг -т -æн сæ= къух -т -æ ₁ с- бæтт -ой	афтæмæй
work PTCP.PRS PL DAT POSS.3PL= hand PL NOM PV bind PST.TR.3PL	so

Because of that law Abisalovs decided to move to Turkey with the family, they took their belongings in carts, they tied hands of their workers.

3.2 Уыцы рæстæджы	Туркмæ	цæуыны	тыххæн	уыдон
уыцы рæстæдж -ы	Турк -мæ	цæу -ын -ы	тыххæн	уыдон
уыцы рæстæг -ы	Турк -мæ	цæу -ын -ы	тыххæй ₁	уыдон
that time INESS	Turkey ALL	go INF GEN	for	DemDist.PL.GEN

хъуыди	гæгъæдытæ	райсын	æмæ	бацыдис
хъуыд -и	гæгъæд -ыт -æ	ра- йс -ын	æмæ	ба- цыд -ис
хъæу -ис	гæгъæди -т -æ ₁	ра- ис -ын	æмæ	ба- цæу -ис
be.necessary PST.INTR.3SG	paper PL NOM	PV take INF	and	PV go PST.INTR.3SG

горæты	хицаумæ	.
горæт -ы	хицау -мæ	
горæт -ы	хицау -мæ	
town GEN	master ALL	

That time before you travel to Turkey you had to get the papers, and (the Abisalovs) came to the head of the town.

3.3 Куджытæн	сæ	хицау	сæ	разæй	куы	фæнуварс
кус -дж -ыт -æн	сæ=	хицау	сæ=	раз -æй	куы	фæ- иуварс
кус -æг -т -æн	сæ=	хицау	сæ=	раз -æй	куы ₁	фæ- иуварс
work PTCP.PRS PL DAT	POSS.3PL=	master	POSS.3PL=	front ABL	when	PV beside
worker						

и	уæд	йæ	фæстæ	уыдон	дæр	балæууыдысты
и	уæд	йæ=	фæстæ	уыдон	=дæр	ба- лæууыд -ысты
и	уæд	йæ=	фæстæ	уыдон	=дæр	ба- лæуу -ысты
EXST	then	POSS.3SG=	after	DemDist.PL.NOM	=PTCL	PV stand PST.INTR.3PL
					FOC	

кæугæ	.
кæу -гæ	
кæу -гæ	
cry CONV	

When the master (of the workers) stepped aside from his workers, they came in after him and started to cry.

3.4 Хицау фæрсы	Абысалы	фырты	адон	цы	кæнынц	.
хицау фæрс -ы	Абысал -ы	фырт -ы	адон	цы	кæн -ынц	
хицау фæрс -ы	Абысал -ы	фырт -ы	адон	цы	кæн -ынц ₁	
master ask PRS.3SG	Abisal GEN	son GEN	these	what	do PRS.3PL	

зæгъгæ	уый	ницы	сдзырдта	.
зæгъ -гæ	уый	ницы	с- дзырд -т -а	
зæгъ -гæ	уый ₁	ницы	с- дзур -т -а	
say CONV	DemDist.NOM	nothing	PV talk TR	PST.TR.3SG

лæдæрдти	йæ	хъуыддаг	хорз	кæй	нæ	уыд	.
лæдæрдт -и	йæ=	хъуыддаг	хорз	кæй	нæ	уыд -*0	
лæдæр -ис	йæ=	хъуыддаг	хорз	кæй ₂	нæ	уыд -*0 ₂	
understand PST.INTR.3SG	POSS.3SG=	business	good	COMP	NEG	be PST.INTR.3SG	

уый
уый
уый₂
DemDist.GEN

The head asked Abisalov, saying 'what do they want', and he did didn't answer anything and understood that it goes hard with him.

3.5 **Фæлæ кусджытæ æмдзыхæй загътой - « мæнæ**
 фæлæ кус -дж -ытæ æм- дзых - æй загът -ой мæнæ
 фæлæ кус -æг -тæ₂ æм- дзых загъ -ой мæнæ
 but work PTCP.PRS PL together mouth say PST.TR.3PL there,that.is
 worker

нæ тыххæй дæр Туркмæ ласы », зæгъгæ
 =нæ тыхх -æй =дæр Турк -мæ лас -ы зæгъ -гæ
 =нæ тых -æй =дæр Турк -мæ лас -ы зæгъ -гæ
 =1PL.ENCL.GEN power ABL =PTCL Turkey ALL carry PRS.3SG say CONV
 FOC

But the workers said all together, saying "Well, they are taking us to Turkey by force".

3.6 **Уый фехъусгæйæ хицау хъæбæр бафхæрдта**
 уый фе- хъус -гæ -йæ хицау хъæбæр ба- фхæрд -т -а
 уый₂ фæ- хъус -гæ -æй хицау хъæбæр ба- æфхæр -т -а
 DemDist.GEN PV hear CONV ABL master strong PV scold TR PST.TR.3SG

Абысалы - фырты æмæ тæвдæй рандæ и Туркмæ
 Абысал -ы фырт -ы æмæ тæвд -æй ра- ндæ и Турк -мæ
 Абысал -ы фырт -ы æмæ тæвд -æй ра- æндæ и Турк -мæ
 Abisal GEN son GEN and hot ABL PV outside EXST Turkey ALL

When the head heard it, he scolded Abisalov and he (Abisalov) went to Turkey enraged.

3.7 **Кусджытæн та бамбарын кодта**
 кус -дж -ыт -æн =та ба- мбар -ын код -т -а
 кус -æг -т -æн =та ба- æмбар -ын кæн -т -а
 work PTCP.PRS PL DAT =CONTR PV understand INF do TR PST.TR.3SG
 worker

уыдон ныр кæй сты хибар , æмæ уыдон дæр
 уыдон ныр кæй сты хибар æмæ уыдон =дæр
 уыдон ныр кæй₂ сты хибар æмæ уыдон =дæр
 DemDist.PL.NOM now COMP be.PRS.3PL independent and DemDist.PL.NOM =PTCL
 FOC

ныффардæг сты Сындзыхъæумæ
 ныф- фардæг сты Сындзыхъæу -мæ
 ны- фардæг сты Сындзыхъæу -мæ
 PV departure be.PRS.3PL Sindzikau ALL

He explained to the workers that they are free, and they also went to Sindzikau (village).

3.8 Айфонмæ дæр ма цæрынц æмæ хæрынц .
айфонмæ =дæр =ма цæр -ынц æмæ хæр -ынц
айфонмæ =дæр =ма цæр -ынц₁ æмæ хæр -ынц₁
now =PTCL =yet live PRS.3PL and eat PRS.3PL
 FOC

They live there still.